

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 Oslo

Deres ref./Your ref.:
Sak 14/1709

Vår ref./Our ref.:
14/204

Dato/Date:
Stavanger, 4. feb. 2015

Uttalelse til departementets forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper

Havnestyret i Stavanger behandlet 02.02.2015 departementets høringsbrev av 05.11.2014 vedrørende forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper og vedtok følgende uttalelse:

Havnestyret ser det som positivt at departementet fortsatt vurderer den interkommunale selskapsformen, organisert etter lov om interkommunale selskap, som en god selskapsform for kommuner der rammene for eierstyring er bygget inn i loven. Havnestyret ser imidlertid at det i forhold til departementets forslag vil være nødvendig med noen tilpasninger for at løsningene ikke skal slå uheldig ut i forhold til de samfunnsoppgavene som selskapene utfører.

Havnestyret vil peke på at departementets forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper vil kunne få betydelige negative konsekvenser for flere av havnene som er organisert som interkommunale selskap. I særlig grad gjelder dette havnenes finansiering av offentlig infrastruktur. De offentlige havnene har som mål å tilby de fremste og mest moderne og funksjonelle løsninger for vareeiere og transportører, noe som innebærer å utvikle og investere i god infrastruktur ved blant annet utbygging av offentlige havnearlegg og øvrig maritim infrastruktur. Havnene utøver den myndighet og ivaretar de oppgaver som er tillagt kommunene etter havne- og farvannsloven.

Havnestyret vil vise til at havnene i forbindelse med tunge investeringer i maritim infrastruktur har, slik loven er i dag, anledning til å oppnå fordelaktige finansieringsordninger. Dersom endringene i lov om interkommunale selskaper blir slik departementet foreslår, vil dette få konsekvenser for selskapenes muligheter til å oppnå gunstig finansiering for sine investeringer. En innføring av begrenset ansvar vil medføre at det blir mer risikabelt å yte lån og kreditt til interkommunale selskaper.

Departementet har i sitt høringforslag lagt opp til at kommunene kan stille garanti for interkommunale selskapers låneopptak, men kun for de selskapene som ikke driver økonomisk aktivitet. For de øvrige interkommunale selskapene vil eierkommunene ikke kunne stille garanti eller kausjonere. Havnestyret vil peke på at på dette området stilles selskapene i en dårligere situasjon

enn aksjeselskap der eierne i stor grad gir garantier eller kausjonerer for «sine» selskap. Sett ut fra kreditors ståsted vil imidlertid ikke dette kunne erstatte dagens ordning med ubegrenset ansvar.

En ordning som foreslått av departementet vil etter havnestyrets vurdering føre til at selskapene blir pålagt økte kostnader samt at det skapes en mindre fleksibel og mer formalistisk ramme rundt interkommunale selskaper. Dette vil også føre til mer «byråkratisering», noe som ikke vil være forenlig med regjeringens målsetting om forenkling av det offentlige.

Lov om interkommunale selskaper trådte i kraft 01.01.2000 og ble blant annet innført for å gi kommunene en mer tidsmessig selskapsform med klare avgrensede ansvars- og eierforhold til forskjell fra de interkommunale selskapene som før den tid var organisert etter kommunelovens § 27. Havnestyret ser at en av konsekvensene ved departementets forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper vil kunne være at kommunene velger å etablere flere selskaper etter § 27. En vil også kunne oppleve at IKS-selskaper velger å reversere sin organisasjonsform ved gå tilbake til å bli et § 27-selskap. Havnestyret kan vanskelig se at dette vil være en ønskelig utvikling.

Med virkning fra og med 1. januar 2007 ble virksomheten i Stavanger havn organisert slik at IKS'et opptrer som morselskap i konsernet og har som viktigste oppgave å ivareta eierrollen i datterselskaper og deltakende selskaper. Etter det havnedirektøren kjenner til er Stavanger havn den eneste havn som har valgt en slik rendyrket modell der det klart skilles mellom forvaltning og drift. Morselskapet ivaretar også de forvaltnings- og myndighetspålagte oppgavene for konsernet. Den rene kommersielle driften er lagt i konsernets datterselskaper organisert som aksjeselskaper. IKS'et (morselskapet) ivaretar myndighets- og forvaltningsmessige oppgaver som er knyttet til havnen og driften av denne, ivaretar eierfunksjonen i datterselskaper, samt oppgaver som er av mer overordnet strategisk karakter knyttet til havneutviklingen og -driften. Ved en slik organisering vil morselskapet i forhold til de foreslåtte endringene bli vurdert som et selskap som driver ikke-økonomisk aktivitet.

Havnestyret antar at en slik omorganisering som ble gjennomført i Stavanger havn i 2007 vil bli mer vanlig for interkommunale selskaper. Selskapene som driver økonomisk virksomhet vil i større grad bli organisert som aksjeselskaper med forvaltningsorganet som IKS.

Departementet har i sitt høringsbrev vist til at det er flere alternative løsninger som kan benyttes slik at regelverket blir i samsvar med EØS-avtalens regler om offentlig støtte. Departementet går inn for at det foretas endringer i IKS-loven dithen at det vil kunne tas utlegg i de interkommunale selskapene samt at slike selskaper kan gå konkurs. Ved slik endring mener departementet at loven også for fremtiden kan anvendes for kommersielle selskaper innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Havnestyret ser at dette vil kunne være en enkel juridisk løsning, men vil peke på at dette vil føre til betydelige ulemper for de selskapene som driver ikke-økonomisk virksomhet.

Havnestyret er uenig med departementet i at en generell endring av IKS-loven vil være den mest hensiktsmessige måten en kan møte EØS-kravene på for å motvirke en konkurransevridning i forhold til private selskaper. En rekke interkommunale selskaper organisert som IKS er etablert for å ivareta viktige kommunale oppgaver på en hensiktsmessig og rasjonell tidsmessig måte uten at de driver økonomisk virksomhet og således uten at de er i konkurranse med private selskaper.

Havnestyret vil primært anbefale en løsning der en innfører et skille i IKS-loven på en slik måte at en opprettholder nåværende regler for ikke-kommersielle interkommunale selskap. For selskap som driver økonomisk virksomhet og som er i konkurranse med private selskap innføres endringer i loven som er beskrevet i departementets forslag ved nye regler som begrenser deltakeransvaret for disse selskapene.

Et alternativ til et skille i IKS-loven vil kunne være å «reservere» IKS-loven kun for selskaper som driver ikke-økonomisk virksomhet. Dette vil innebære at selskaper som driver økonomisk virksomhet tvinges til å endre selskapsform ved at den økonomiske virksomheten skilles ut i aksjeselskap.

Havnestyret har for øvrig notert seg at departementet selv har konkludert med at dagens ansvarsordning i lov om interkommunale selskap kan være i strid med statsstøttereglene i EØS. Havnestyret tolker dagens regelverk dithen at dagens IKS-lov ikke er i strid med EØS-avtalen om offentlig støtte for de interkommunale selskapene som driver ikke-økonomisk virksomhet.

Med vennlig hilsen

Merete Eik

Havnedirektør

Finn P. Olsen

